

Participatieverslag Toekomstgesprekken omgevingsvisie

Omgevingsvisie Aa en Hunze: van dorp tot horizon

Inhoudsopgave

Wat hebben we gedaan?.....	2
Cultuurhistorie en natuur als fundament.....	3
Platteland in balans	4
Een plek voor iedereen.....	5
Sterke dorpen.....	7
Duurzaam en klimaatbestendig.....	9
Vitale lokale economie.....	12
Getekend verslag.....	13

Wat hebben we gedaan?

Toekomstgesprekken

Onderdeel van stap 4 – Koers bepalen

Datum: 26 november 2025 in MFC de Boerhoorn

Doel: Samen bouwen aan de koers voor Aa en Hunze. Een opmaat naar Koersbepaling.

Participatie niveau: Meedenken

Doelgroep & aantal aanwezigen:

De bijeenkomst is bedoeld voor inwoners, (maatschappelijke) organisaties, ondernemers en dorpsbelangenverenigingen. Men kon zich van tevoren aanmelden. Er waren ruim 45 mensen aanwezig.

De bijeenkomst Toekomstgesprekken is onderdeel van Stap 4. Koers bepalen in de Startnotitie Omgevingsvisie Aa en Hunze. De bijeenkomst stond in het teken van samen bouwen aan de koers voor de gemeente Aa en Hunze.

Op basis van de verkregen input uit de startnotitie, het analysedocument, diverse interne en externe bijeenkomsten en de enquête zijn zes ambities geformuleerd, waarover we tijdens de bijeenkomst 'Toekomstgesprekken' in gesprek zijn gegaan:

1. Platteland in Balans
2. Cultuurhistorie en natuur als fundament
3. Een plek voor iedereen
4. Sterke dorpen
5. Duurzaam en klimaatbestendig
6. Vitale lokale economie.

Met behulp van een basiskaart van de gemeente is in gesprek gegaan over de ambities, welke keuzes daarin nodig zijn en de doorvertaling naar gebieden. Er was een tekenaar aanwezig die de hoofdlijnen van de discussie live heeft samengevat in 1 tekening. Ook deze tekening is toegevoegd aan het verslag.

In het verslag leest u per ambitie eerst waar het over ging en vervolgens de input van de deelnemers.

Cultuurhistorie en natuur als fundament

Natuur | Landbouw | Biodiversiteit | Gezondheid | Karakter van het landelijk gebied

- Hoe blijven landbouw, natuur en wonen in balans?
- Welke keuzes zijn daarvoor nodig?
- Welke verschillen zijn er binnen de gemeente?

Deelnemers gaven bij deze ambitie o.a. aan dat de identiteit van de leefomgeving sterk wordt bepaald door cultuurhistorie en natuur. Zij zien deze elementen niet alleen als decor, maar als een basis om op voort te bouwen richting de toekomst. Daarbij werd genoemd dat het benutten van erven en het zorgvuldig inpassen van nieuwe bebouwing in het veenkoloniale gebied vraagt om aandacht voor het bestaande landschap en de karakteristieke structuren. Ook werd gezegd dat het ontwikkelen van nieuwe stedelijke functies bij voorkeur gebeurt met bewustzijn van deze waarden.

Verder werd benoemd dat natuur volgens deelnemers meer is dan een functie op bepaalde gronden. Zij gaven aan dat mensen zelf onderdeel zijn van natuur. Natuur zit volgens hen in de bodem, op het maaiveld en in de lucht. Dit leidt, volgens de deelnemers, tot de wens voor een integrale benadering waarin natuurlijke processen ruimte krijgen. Rewilding, het stimuleren van natuurlijke dynamiek, werd genoemd als mogelijke manier om bij te dragen aan een robuust en veerkrachtig landschap.

Ook kwam naar voren dat deelnemers het behoud van kleinschalige landschappen en karakteristieke bebouwing belangrijk vinden. Tegelijk werd genoemd dat het stimuleren van gemengde boerenbedrijven kan helpen om de verbinding tussen landbouw, natuur en cultuurhistorie te versterken. Daarnaast werd voorgesteld om beleidskeuzes te toetsen aan kernwaarden van Aa en Hunze. Daarbij werd ook genoemd dat de molenbiotoop expliciet kan worden meegenomen en beter kan worden verwoord in de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Enkele deelnemers spraken uit dat het belangrijk is om keuzes te durven maken. Daarbij werd ook aangegeven dat “nee” soms een passend antwoord kan zijn. Het betrekken van bewoners bij deze keuzes werd door deelnemers gezien als belangrijk.

Tot slot werd aandacht gevraagd voor regionale ontwikkelingen. De druk op de N34 vanuit Groningen-Assen werd door deelnemers genoemd als mogelijke kans voor Annen. Ook werd genoemd dat Gieterveen zich mogelijk kan ontwikkelen tot een sterkere kern door de komst van de Nedersaksenlijn. Volgens deelnemers vragen dit soort ontwikkelingen om een visie waarin cultuurhistorie en natuur niet als randvoorwaarde worden gezien, maar als vertrekpunt.

Platteland in balans

Cultuurhistorie | Essen | Beekdalen | Hondsrug | Veen | Landschap

- Hoe kunnen nieuwe ontwikkelingen ons landschap versterken?
- Als natuur en cultuurhistorie de dragers zijn, wat mag dan niet gebeuren?

Deelnemers gaven aan dat het platteland een plek is waar wonen, werken, natuur en landbouw elkaar kunnen versterken. Zij spraken uit dat het belangrijk is om deze balans te behouden. Daarbij werd genoemd dat een gezonde inrichting nodig is die ruimte biedt aan zowel jong als oud. Deelnemers gaven aan dat er opties nodig zijn voor verschillende levensfasen. Hierbij werd aandacht gevraagd voor betaalbaarheid en diversiteit in het woningaanbod. Meer sociale huur en het stimuleren van het splitsen van bestaand vastgoed werden genoemd als mogelijke manieren om dit te ondersteunen. Ook werd genoemd dat grond die door de gemeente wordt verworven, kan worden ingezet voor sociale woningbouw.

Verder gaven deelnemers aan dat de verweving tussen natuur en landbouw een kernwaarde is die zij willen behouden en versterken. Zij benadrukten dat landbouw en natuur volgens hen niet tegenover elkaar hoeven te staan, maar samen een robuust landschap kunnen vormen. Vanuit de Drentsche Aa werd het idee genoemd om een integrale visie te ontwikkelen die deze samenhang borgt. Daarbij werd ook genoemd dat een open dialoog over gewasbescherming nodig kan zijn. Daarnaast werd het opstellen van een geurbeleid genoemd als mogelijke stap om de leefkwaliteit te waarborgen.

Toerisme werd door deelnemers genoemd als iets dat kan bijdragen aan vitaliteit, maar volgens hen mag dit niet ten koste gaan van het landschap. Zij noemden als voorbeeld dat toeristische attracties bij lelievelden niet wenselijk worden gevonden. Tegelijk werd genoemd dat er wel ruimte kan zijn voor een aantrekkelijk toeristisch aanbod dat past bij de omgeving. Ook werd verkeersveiligheid genoemd als aandachtspunt. Een verkeersvisie werd daarbij genoemd als mogelijk middel om mobiliteit en leefbaarheid beter in balans te houden.

Tot slot gaven deelnemers aan dat woningbouw niet alleen in grote kernen plaats zou moeten vinden, maar ook in kleinere dorpen. Zij spraken over maatwerk per dorp. Daarbij werd genoemd dat het niet gaat om overmatige uitbreiding. Als voorbeeld werd genoemd: een straat voor een klein dorp en een wijkje voor een groot dorp. Volgens deelnemers helpt dit om het karakter van het platteland te behouden.

Een plek voor iedereen

Wonen | Woningbouw | Doelgroepen | Woningbouwlocaties

- Hoe zorgen we dat iedereen, jong en oud, in zijn dorp kan blijven wonen?
- Welke keuzes zijn nodig om wonen betaalbaar én duurzaam te houden?
- Is er aanleiding gebiedsgericht verschillende keuzes te maken? Zo ja, waar en hoe?

Deelnemers spraken de wens uit om betaalbare woningen voor jongeren te bouwen. Als richtprijs noemden zij ongeveer € 300.000,- tot € 400.000,-. Ook werd genoemd dat er meer ruimte moet komen voor kleinschalige woonvormen. Als voorbeeld noemden deelnemers erfwonen.

Daarnaast gaven deelnemers aan dat de gemeente bestaande plekken beter kan benutten, bijvoorbeeld in de vorm van de transformatie van vrijkomende gebieden naar wonen. Als concreet voorbeeld werd de Brinkhorst (Brands-locatie) in Rolde genoemd. Ook werd genoemd dat de gemeente het splitsen van bestaand vastgoed moet stimuleren. Deelnemers noemden daarbij als voorbeeld grote woningen en voormalige boerderijen. Zij zagen dit als een praktische manier om sneller woningen toe te voegen.

Deelnemers spraken ook over samenleven in het dorp. Zij noemden het belang van verschillende doelgroepen die meer door elkaar wonen. Jong en oud. En ook combinaties van wonen en zorg. Deelnemers gaven aan dat dit helpt om mensen in het dorp te houden. En om ondersteuning dichtbij te organiseren.

Daarbij werd een duidelijke rol voor de gemeente genoemd. Deelnemers gaven aan dat zij een meewerkende overheid belangrijk vinden. Zij noemden een houding waarin de gemeente actief meedenkt. En waarin zij ruimte geeft waar het kan. Ook werd gevraagd om goede voorbeelden te laten zien. Dat helpt volgens deelnemers om initiatiefnemers op weg te helpen. Een hulploket en een praktische “ja-mits”-houding werden genoemd als onderdelen van die aanpak.

Verder gaven deelnemers aan dat nieuwe woningen moeten passen in het landschap. Gesproken werd over een zorgvuldige afronding van dorpen. Deelnemers gaven aan dat de gemeente eerst moet kijken naar inbreiding. Dus bouwen binnen de bestaande dorpsgrenzen. Pas daarna komt uitbreiding in beeld. Dit werd genoemd om het landschap te beschermen. En om de kwaliteit van het dorp te behouden.

In het gesprek kwam ook vaak het thema doorstroming terug. Deelnemers noemden dat maatregelen in woningbouw kunnen helpen om beweging in de woningmarkt te krijgen. Zij noemden bijvoorbeeld bouwen voor senioren dichtbij voorzieningen, waardoor de

doorstroming op gang kan komen en blijven. Ook werd het optoppen van bestaand vastgoed genoemd, zoals winkels. En het aanwijzen van nieuwe woon- en werkgebieden. Deelnemers gaven aan dat dit in sommige gevallen ook doorstroming kan versterken, als de locatie klopt.

Tot slot noemden deelnemers het belang van herbestemming. Zij gaven aan dat wonen in bestaande en karakteristieke gebouwen kansen biedt. Dit kan volgens hen bijdragen aan doorstroming. En tegelijk aan het behoud van waardevolle gebouwen. Hoogbouw werd door deelnemers niet uitgesloten. Zij gaven aan dat dit bespreekbaar is, maar alleen als het passend in de omgeving is. En als het dorpse karakter overeind blijft.

Sterke dorpen

Leefbaar | Voorzieningen | OV | Ontmoeten | Bereikbaar | Toegankelijk

- Wat maakt een dorp echt sterk in 2045? Wat is daarvoor nodig?
- Wat is naoberschap in 2045? En welke keuzes zijn daarvoor nodig?

Deelnemers gaven aan dat sterke dorpen volgens hen de basis vormen voor een vitale plattelandsgemeente. Zij noemden samenwerking en het op orde houden van basisvoorzieningen als belangrijk. Ook werd gezegd dat dorpen zich beter kunnen voorbereiden op de toekomst als er samen wordt gewerkt. Deelnemers spraken daarnaast over het belang van samenhang. Zij noemden dat het verbinden van verschillende “puzzelstukjes”, zoals wonen, werken, voorzieningen en natuur, kan zorgen voor meer samenhang en een sterker dorpsleven.

Verder werd het behoud van biodiversiteit genoemd als belangrijk voor de leefomgeving. Als voorbeeld noemden deelnemers het beschermen van bomen. Ook gaven deelnemers aan dat dorpen aantrekkelijk moeten blijven voor jong en oud. Daarbij werd specifiek aandacht gevraagd voor inwoners tot 40 jaar. Het spreiden en versterken van scholen binnen de gemeente werd genoemd als bijdrage aan de leefbaarheid. Ook werden betere fietspaden genoemd. OV-verbindingen werden genoemd als wenselijk, maar deelnemers gaven hierbij aan dat dit wel realistisch moet blijven.

Economisch gezien gaven deelnemers aan dat investeren in werkgelegenheid belangrijk blijft, vooral om jongeren te behouden. Kleinschalige bedrijvigheid en toerisme werden genoemd als passend voor de gemeente. Grote bedrijven werden door sommige deelnemers minder passend gevonden en zij gaven aan dat deze beter op andere plekken kunnen worden gevestigd. Lokale bedrijvigheid werd door deelnemers vooral gekoppeld aan de lokale markt en werkgelegenheid voor inwoners.

Ook kwamen sportvoorzieningen en dorpshuizen naar voren als belangrijk, vooral in kleine dorpen waar voorzieningen al beperkt zijn. Deelnemers noemden dat samenwerking tussen sportverenigingen en het bundelen van krachten tussen verenigingen en dorpshuizen kan helpen om deze voorzieningen te behouden. Daarbij werd gezegd dat voorzieningen moeten aansluiten bij de behoeften van het dorp en vaak meer moeten zijn dan één functie. Als voorbeeld werd genoemd dat een basisschool niet goed functioneert zonder kinderopvang.

Over woningbouw gaven deelnemers aan dat dit belangrijk is voor het behoud van “naoberschap”. Zij spraken de wens uit dat bewoners uit de omgeving voorrang kunnen krijgen bij nieuwbouw, zodat de sociale samenhang behouden blijft. Deelnemers noemden ook dat er behoefte is aan meer woningen voor jonge mensen. Daarnaast werden flexibele woonvormen genoemd die kunnen meebewegen met veranderende behoeften. Ook werd

genoemd dat minder afhankelijkheid van projectontwikkelaars mogelijk kan bijdragen aan een woningaanbod dat beter past bij lokale wensen.

Evenementen werden genoemd als belangrijk voor de sociale samenhang. Tegelijk gaven deelnemers aan dat evenementen het moeilijk hebben door financiële uitdagingen en een tekort aan vrijwilligers. Gemeentelijke ondersteuning werd genoemd als mogelijke manier om evenementen te behouden. Ook infrastructuur kwam aan bod. Deelnemers gaven aan dat veilige en goed bereikbare dorpen belangrijk zijn, zodat kinderen zelfstandig naar voorzieningen kunnen.

Verder werd genoemd dat het versterken van verenigingen en dorpsbelangen bijdraagt aan de sociale kracht van dorpen. Deelnemers spraken over het belang van samenwerking tussen burgers. Ook werd genoemd dat kleine dorpen soms beter lijken te functioneren dan grote kernen, mede door de betrokkenheid van dorpsbelangen. Gemeentelijke ondersteuning, ook financieel, werd door deelnemers gezien als waardevol. Dit werd bijvoorbeeld genoemd bij grote projecten, zoals energievoorziening.

Ook werd onderwijs genoemd als aandachtspunt. Deelnemers gaven aan dat woningbouw actief gestimuleerd kan worden op plekken waar scholen te maken hebben met teruglopende leerlingenaantallen. Daarnaast werden gemeenschappelijke tuinen, volkstuinten en gemeenschapstuinten genoemd als mogelijke bijdrage aan leefbaarheid. Ondernemers en toerisme werden opnieuw genoemd als belangrijk. Ook werd het idee genoemd dat een hotel in een groot dorp nieuwe kansen kan bieden.

Duurzaam en klimaatbestendig

Klaar voor de toekomst | Wateroverlast | Hitte | Droogte | Groen | Energie

- Welke ingrepen zijn nodig om echt klimaatbestendig te worden?
- Hoe en waar geven we ruimte aan energie, water en groen in onze leefomgeving?

Deelnemers gaven aan dat een toekomstbestendige leefomgeving vraagt om een integrale aanpak. Zij noemden dat duurzaamheid en klimaatadaptatie daarin een duidelijke plek moeten krijgen. Veel deelnemers legden daarbij de nadruk op de basis: schoon water, schone lucht en een gezonde bodem. Ook werd genoemd dat de Kaderrichtlijn Water richting kan geven. Het beschermen van beekdalen en het langer vasthouden en vertragen van water werden gezien als belangrijke onderdelen, onder meer om droogte en piekafvoeren beter op te vangen. Water werd daarbij benoemd als “de ader” van het gebied, die schoon moet blijven.

Meerdere deelnemers spraken over groen en natuur als essentieel onderdeel van duurzaamheid. Zo werd genoemd dat wijken minder groen zijn geworden en dat er behoefte is aan grotere stukken groen, bossen en meer aandacht voor groenvoorziening. Ook werd gevraagd om bestaande groene gebieden, zoals het Boerbos, meer onder de aandacht te brengen en toegankelijker en beleefbaarder te maken. Daarnaast kwam het idee naar voren dat groen ook een vorm van compensatie kan zijn. Bijvoorbeeld als bewoners hinder ervaren van grote windmolens. Er werd genoemd dat er soms wel financiële compensatie is, maar dat groene compensatie ontbreekt.

Bij het thema energie gaven deelnemers aan dat energieopwek en energiemaatregelen volgens hen moeten passen bij de omgeving en het karakter van de gemeente. Zij spraken over het belang van inpassing en het behoud van wat de gemeente bijzonder maakt. Daarbij kwamen vragen op over de schaal van voorzieningen, zoals: past een grote windmolen wel in deze gemeente. Meerdere deelnemers noemden dat het zoeken naar een dubbele functie belangrijk is. Bijvoorbeeld door energie te combineren met andere opgaven, en door ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. In de kernen werd genoemd dat het logisch is om zoveel mogelijk lokaal op te wekken en te gebruiken, en energie dicht bij huis te houden.

Ook kwam naar voren dat deelnemers behoefte hebben aan meer richting en beleid vanuit de gemeente. Zij gaven aan dat er een duidelijke “stip op de horizon” nodig is. Hierbij werd bijvoorbeeld de ambitie genoemd om in 2050 CO₂-neutraal te zijn, zoals woningcorporaties ook nastreven. Deelnemers gaven aan dat zij gemeentelijk beleid missen om samen naar dat doel toe te werken. Zij spraken over de wens dat de omgevingsvisie een kader wordt voor keuzes. Ook werd genoemd dat er gesprekken nodig zijn tussen corporaties, gemeente en inwoners, zodat partijen dezelfde kant op werken.

Verschillende deelnemers noemden dat de energietransitie ook vraagt om praktische oplossingen voor netcongestie en het wegvallen van saldering. Zij gaven aan dat de gemeente lokaal energie opslaan juist kan stimuleren. Batterijen bij bedrijven, wijkbatterijen en energiehubs werden genoemd als opties. Ook werd gesproken over gezamenlijke inkoop en subsidies, zodat deze oplossingen haalbaar worden. Kleine dorpsenergiebedrijven werden genoemd als idee dat lokaal kan bijdragen. De gemeente kan volgens deelnemers faciliteren en een visie maken op waar deze voorzieningen passen.

Naast energie werd ook duurzame landbouw genoemd als belangrijk onderdeel van een robuust systeem. Deelnemers gaven aan dat er in kwetsbare gebieden passende landbouw nodig is. Zij noemden bijvoorbeeld dat maisakkers in beekdalen niet duurzaam zijn. Als mogelijke oplossing werd genoemd dat de gemeente zones kan aanwijzen waar niet gescheurd mag worden. Ook werd gesproken over voorkeursgebieden voor biologische landbouw en het stimuleren van biologische producten, bijvoorbeeld via subsidie.

Voor recreatie en natuurbeleving gaven deelnemers aan dat duurzame recreatie belangrijk is. Er werd bijvoorbeeld genoemd dat het bos bij Nije Hemelriekje volgens sommigen te intensief wordt gebruikt. Ideeën die werden genoemd zijn: het inzetten van een pendelbus vanaf een knooppunt, minder parkeerplekken en meer ruimte voor fietsers. Ook werd het uitbreiden van bosstroken genoemd, met als doelen: meer bomen, meer biodiversiteit en extra CO₂-opslag. Mooie wandelgelegenheden en dorpsrondjes, bijvoorbeeld in Nijlande, Grolloo en Amen, werden genoemd als kansen die kunnen bijdragen aan gezondheid en leefbaarheid.

Verschillende deelnemers benadrukten dat de openbare ruimte en nieuwbouw beter kunnen worden ingericht op klimaatadaptatie. Hittestress werd genoemd als risico, vooral bij nieuwe woningen. Deelnemers gaven aan dat meer groen in en rond nieuwbouw kan helpen. Ook werden concrete voorbeelden genoemd: minder grote ramen op het zuiden, het gebruik van rolluiken, en vooral het toepassen van passieve maatregelen in plaats van alleen techniek. Groene daken werden genoemd als kans, ook boven parkeerplaatsen. Daarbij werd het combineren van groen en zonnepanelen expliciet genoemd. Ook kwam naar voren dat betaalbaarheid hierbij een belangrijk aandachtspunt blijft, vooral voor mensen met een kleine portemonnee.

Daarnaast noemden deelnemers dat isoleren een basismaatregel is, om energieverbruik te verminderen. Ook werd genoemd dat het belangrijk is dat inwoners goed op de hoogte zijn van beschikbare subsidies. Voor grotere keuzes werd gevraagd om meer concreet beleid. Ideeën die werden genoemd zijn: warmtenetten en andere vormen van collectieve oplossingen, en duidelijkheid over hoe de gemeente de transitie wil aanpakken.

Mobiliteit werd door deelnemers nadrukkelijk gekoppeld aan duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Zij gaven aan dat wandelen, fietsen en OV in de inrichting meer voorrang kunnen krijgen, volgens het STOMP-principe. Deelnemers noemden dat uitgangspunten uit het gemeentelijke mobiliteitsplan meer zichtbaar mogen terugkomen. Ook werd genoemd dat nieuwe wijken zo ingericht kunnen worden dat lopen en fietsen aantrekkelijk worden, bijvoorbeeld met een “knip” die autoverkeer beperkt. Daarnaast

werden regionale doorfietsroutes genoemd, waaronder het doortrekken van de route over de Hondsrug (Gieten – Borger – Emmen). Ook werd gepleit voor een breder fietsnetwerk in de provincie, met regionale samenwerking, om mensen vaker uit de auto te krijgen. Voor OV werd genoemd dat het in Rolde goed werkt, maar elders minder. Hierbij werd genoemd dat dit een “kip-ei” probleem is: minder gebruik leidt tot minder aanbod.

Bij rust en gezondheid noemden deelnemers het belang van duisternis en stilte. Zij spraken over minder lichtvervuiling door minder lantaarns, het gebruik van sensorlampen en verlichting die minder verstorend is. Stiltegebieden werden genoemd als mogelijkheid, vooral in beschermde natuurgebieden. Ook werd genoemd dat er beleid nodig is om schone woonwijken te ondersteunen, bijvoorbeeld rond houtstook.

Tot slot werd meerdere keren benadrukt dat de kaart van de gemeente niet stopt bij de grens. Deelnemers gaven aan dat samenwerking en overleg met buurgemeenten nodig is, zodat omgevingsvisies beter op elkaar aansluiten. Ook werd genoemd dat klimaatverandering breder is dan één gemeente, maar dat lokale keuzes toch belangrijk zijn. Sommige deelnemers gaven aan dat het maken van keuzes niet kan wachten en dat het vandaag al moet beginnen, bijvoorbeeld door nieuwe wijken meteen duurzaam in te richten. Ook werd genoemd dat ruimtelijke keuzes zorgvuldig moeten gebeuren. Als voorbeeld werd genoemd dat uitbreiding over de N34 niet wenselijk is, en dat bij nieuwe bedrijventerreinen rekening gehouden kan worden met natuurlijke randen en landschap.

Vitale lokale economie

Bedrijven | Bedrijventerreinen | Ondernemerschap | Recreatie & Toerisme | Gastvrij

- Welke keuzes zijn nodig om onze economie te versterken?
- Hoe maken en houden we onze landbouw en recreatie toekomstgericht en duurzaam?

Deelnemers gaven bij deze ambitie o.a. aan dat een sterke lokale economie belangrijk is voor het behouden van leefbaarheid en werkgelegenheid. In het Nationaal Park Drentsche Aa werd genoemd dat er ruimte voor landbouw moet blijven. In de veenkoloniën gaven deelnemers aan dat er twijfels zijn over de ontwikkeling van recreatieparken. Zij spraken daarbij een voorkeur uit voor landbouw. Ook werd genoemd dat wonen in de afweging een hogere prioriteit kan krijgen dan recreatie, om de balans tussen leefbaarheid en economische vitaliteit te ondersteunen.

Verder werd het Hof van Saksen genoemd als voorbeeld van hoe toerisme kan bijdragen aan een vitale lokale economie. Deelnemers merkten op dat toerisme zich vooral in het westen van de gemeente concentreert, terwijl landbouw vooral in het oosten een kernfunctie vormt. Zij gaven aan dat deze verdeling kan bijdragen aan een lokaal gebonden economie. Daarbij werden forensendorpen en werken op locatie genoemd als belangrijke onderdelen. De Drentsche Aa en de omliggende bossen werden gezien als kansrijk voor fietsen en wandelen. Ook werd genoemd dat boerderijen mogelijk benut kunnen worden voor kleinschalige recreatie.

Daarnaast gaven deelnemers aan dat het in stand houden van voorzieningen belangrijk is. Het behoud van lokale winkels en het versterken van zorgvoorzieningen werden daarbij expliciet genoemd. In het veenkoloniale gebied werd genoemd dat grootschalige veehouderij dominant blijft. Ook werd aangegeven dat traditionele vormen van landgebruik, zoals boermarken, behouden kunnen blijven. Sommige deelnemers gaven aan dat minder regels ondernemers mogelijk kunnen stimuleren om te investeren in lokale initiatieven.

Tot slot werd het verbeteren van de bereikbaarheid genoemd als belangrijk aandachtspunt. Sterke OV-verbindingen en goede fietsverbindingen werden gezien als factoren die kunnen bijdragen aan een vitale economie en leefbare dorpen. Deelnemers gaven aan dat een combinatie van landbouw, toerisme, voorzieningen en bereikbaarheid kan zorgen voor een robuuste economie die lokaal is verankerd.

Getekend verslag

